

Obsah

Několik slov úvodem. 10

Část I:

Sopečná činnost na Zemi

i mimo ni 12

Oblasti s aktivním vulkanismem 14

Plášťové hříby. 16

Typy erupcí. 18

O významu slov aneb kde se vzala česká
sopka 21

Božské kořeny slova vulkán 22

První novověké představy o původu sopek 25

Na scénu vstupuje Goethe 26

Finální potvrzení magmatického původu sopek . 28

Význam sopek při počátku vzniku života
na naší planetě 30

Teorie sněhové koule. 32

Jsme všichni Mart'ani? 34

Přilivy a odlivy magmatického oceánu. 36

Sopečná podzemní říše na Měsíci 39

Vulkanismus a evoluce jako nutnost 42

Mohla za vymření dinosaurů sopečná činnost? . 44

Jak recyklovat oceán? 46

Sopky a klima. 48

Ozvěny sopečných erupcí v záznamech kronik . 51

Sopečná činnost jako jeden z procesů, který
vytváří osud Evropy 54

Islandská záhada 56

Část II:

Jak se rodí islandské vulkány 58

Zrození vulkánu Geldingadalir. 62

Dějství první (19. března – 5. dubna). 62

Země se po 800 letech probouzí. 62

Siamská dvojčata. 64

Olivín a pyroxen – sonda do nitra zemského
pláště. 64

Dějství druhé (5. dubna – 27. dubna). 68

Vulkán má sourozence 68

Zlatá tefra 70

Není láva jako láva 72

Dějství třetí (27. dubna – 28. června). 75

Živá pulsující sopka. 75

Jako gejzír!. 78

Lávové bystřiny. 81

Dějství čtvrté (28. června – 2. září). 84

Stárnoucí obr 84

V nitru lávových tunelů 87

Nebezpečná láva. 90

Dějství páté (2. – 18. září) 92

Zrození vulkánu Meradalir 94

Začátek erupce 94

Dobrodružný odběr láv. 98

Finále. 102

Zrození vulkánu Litli-Hrútur 104

První dny „Beránka“ 106

Opět v akci 110

Sopečné bomby. 116

Kolaps vulkanického kuželu. 118

Počátek nového vulkanického cyklu? 122

Doslov 124

Výběr z použité literatury 126

O autorovi 127